

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про теплопостачання

Зміст документа: ЗАКОН УКРАЇНИ Про теплопостачання

- **Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**
- **Стаття 1.** Визначення термінів
- **Стаття 2.** Сфера дії Закону
- **Стаття 3.** Законодавство у сфері теплопостачання
- **Стаття 4.** Норми і правила у сфері теплопостачання
- **Стаття 5.** Особливості відносин у сфері теплопостачання
- **Розділ II ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**
- **Стаття 6.** Принципи державної політики у сфері теплопостачання
- **Стаття 7.** Напрями розвитку систем теплопостачання
- **Стаття 8.** Державна підтримка та стимулювання у сфері теплопостачання
- **Розділ III ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**
- **Стаття 9.** Засади державного управління у сфері теплопостачання
- **Стаття 10.** Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері теплопостачання
- **Стаття 11.** Повноваження центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства
- **Стаття 12.** Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері теплопостачання
- **Стаття 13.** Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері теплопостачання
- **Стаття 14.** Державний нагляд (контроль) у сфері теплопостачання
- **Розділ IV ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**
- **Стаття 15.** Засади державного регулювання діяльності у сфері теплопостачання
- **Стаття 16.** Повноваження національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у сфері теплопостачання
- **Стаття 16-1.** Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій при регулюванні ...
- *{Статтю 17 виключено на підставі Закону № 1540-VIII від 22.09.2016}*
- **Стаття 18.** Антимонопольні обмеження
- **Розділ V ПРИНЦИПИ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**
- **Стаття 19.** Основні принципи господарювання
- **Стаття 19-1.** Порядок розрахунків за теплову енергію, для виробництва якої використовується природний газ, що постачається гарантованим постачальником
- **Стаття 20.** Загальні засади формування тарифів на теплову енергію
- **Стаття 21.** Конкурентні засади у сфері теплопостачання
- **Стаття 22.** Умови зміни права власності та особливості правонаступництва зобов'язань у сфері теплопостачання
- **Стаття 23.** Ліцензування діяльності у сфері теплопостачання
- **Стаття 24.** Права та основні обов'язки споживача теплової енергії
- **Стаття 25.** Права та основні обов'язки теплогенеруючої, теплотранспортної та теплопостачальної організацій
- **Стаття 26.** Проектування, будівництво, реконструкція та модернізація об'єктів теплопостачання
- **Стаття 26-1.** Інвестиційна діяльність у сфері теплопостачання
- **Стаття 27.** Охорона навколишнього середовища
- **Стаття 28.** Постачання теплової енергії в умовах обмеження в постачанні енергоносіїв та введення надзвичайного стану і особливого періоду

- **Стаття 29.** Особливості умов праці у сфері теплопостачання
- **Стаття 30.** Страйки на об'єктах у сфері теплопостачання
- **Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**
- **Стаття 31.** Штрафні санкції, що застосовуються до суб'єктів господарювання за правопорушення у сфері теплопостачання
- **Розділ VII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**
- **Стаття 32.** Міжнародне співробітництво у сфері теплопостачання
- **Стаття 33.** Міжнародні договори України у сфері теплопостачання
- **Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 28, ст.373)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2479-VI від 09.07.2010](#), ВВР, 2010, № 49, ст.571
[№ 2592-VI від 07.10.2010](#), ВВР, 2011, № 10, ст.63
[№ 3569-VI від 05.07.2011](#), ВВР, 2012, № 12-13, ст.76
[№ 3610-VI від 07.07.2011](#), ВВР, 2012, № 7, ст.53
[№ 3830-VI від 06.10.2011](#), ВВР, 2012, № 22, ст.210
[№ 4222-VI від 22.12.2011](#), ВВР, 2012, № 36, ст.418
[№ 4434-VI від 23.02.2012](#), ВВР, 2012, № 42, ст.526
[№ 4521-VI від 15.03.2011](#), ВВР, 2013, № 2, ст.7
[№ 5459-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2013, № 48, ст.682
[№ 663-VII від 24.10.2013](#), ВВР, 2014, № 22, ст.781
[№ 669-VII від 05.11.2013](#), ВВР, 2014, № 22, ст.783}

{Щодо втрати чинності Закону [№ 2592-VI від 07.10.2010](#) додатково див. Закон [№ 763-VII від 23.02.2014](#), ВВР, 2014, № 12, ст.189}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 1198-VII від 10.04.2014](#), ВВР, 2014, № 23, ст.874
[№ 222-VIII від 02.03.2015](#), ВВР, 2015, N 23, ст.158
[№ 423-VIII від 14.05.2015](#), ВВР, 2015, № 30, ст.269
[№ 626-VIII від 16.07.2015](#), ВВР, 2015, № 36, ст.364
[№ 1540-VIII від 22.09.2016](#), ВВР, 2016, № 51, ст.833
[№ 1959-VIII від 21.03.2017](#), ВВР, 2017, № 17, ст.207
[№ 2019-VIII від 13.04.2017](#), ВВР, 2017, № 27-28, ст.312
[№ 2119-VIII від 22.06.2017](#), ВВР, 2017, № 34, ст.370
[№ 2189-VIII від 09.11.2017](#), ВВР, 2018, № 1, ст.1
[№ 2417-VIII від 15.05.2018](#), ВВР, 2018, № 23, ст.209
[№ 124-IX від 20.09.2019](#), ВВР, 2019, № 46, ст.295
[№ 1060-IX від 03.12.2020](#), ВВР, 2021, № 22, ст.196
[№ 1818-IX від 21.10.2021](#)
[№ 1909-IX від 18.11.2021](#)
[№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

{У тексті Закону, крім [розділу VIII "Прикінцеві положення"](#), слова "Національна комісія регулювання ринку комунальних послуг України", "Національна комісія регулювання електроенергетики України" в усіх відмінках замінено відповідно словами "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг", "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 3610-VI від 07.07.2011](#)}

{У тексті Закону слова "центральний орган виконавчої влади у сфері теплопостачання" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

{У тексті Закону слова "нетрадиційні", "поновлювані джерела енергії", "вторинні енергетичні ресурси" в усіх відмінках замінено словами "альтернативні джерела енергії" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

{У тексті Закону слова "нормативні документи" у всіх відмінках замінено словами "норми і правила" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" у всіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

Цей Закон визначає основні правові, економічні та організаційні засади діяльності на об'єктах сфери теплопостачання та регулює відносини, пов'язані з виробництвом, транспортуванням, постачанням та використанням теплової енергії з метою забезпечення енергетичної безпеки України, підвищення енергоефективності функціонування систем теплопостачання, створення і удосконалення ринку теплової енергії та захисту прав споживачів та працівників сфери теплопостачання.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі основні терміни вживаються в такому значенні:

балансоутримувач (будинку, групи будинків, житлового комплексу) - власник відповідного майна або юридична особа, яка за договором з власником утримує на балансі відповідне майно і уклала договір купівлі-продажу теплової енергії з теплогенеруючою або теплопостачальною організацією, а також договори на надання житлово-комунальних послуг з кінцевими споживачами;

виробництво теплової енергії - господарська діяльність, пов'язана з перетворенням енергетичних ресурсів будь-якого походження, у тому числі альтернативних джерел енергії, на теплову енергію за допомогою технічних засобів з метою її продажу на підставі договору;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

гарантований постачальник - вживається у значенні, визначеному [Законом України](#) "Про засади функціонування ринку природного газу";

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 1198-VII від 10.04.2014](#)}

група будинків (споруд) - два або більше будинків (споруд), які разом з тепловими мережами до місця установки вузла комерційного обліку теплової енергії мають одну балансову належність;

{Абзац п'ятий статті 1 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

джерело теплової енергії - виробничий об'єкт, призначений для виробництва теплової енергії;

інвестиційна програма - комплекс заходів, затверджений в установленому порядку, для підвищення рівня надійності та забезпечення ефективної роботи систем централізованого теплопостачання, який містить зобов'язання суб'єкта господарювання у сфері централізованого теплопостачання щодо будівництва (реконструкції, модернізації) об'єктів у цій сфері, поліпшення якості послуг, з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, а також зазначенням джерел фінансування та графіка виконання;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 4434-VI від 23.02.2012](#)}

когенераційна установка - комплекс обладнання, що працює у спосіб комбінованого виробництва електричної та теплової енергії або перетворює скидний енергетичний потенціал технологічних процесів в електричну та теплову енергію;

магістральна теплова мережа - комплекс трубопроводів і споруд, що забезпечують транспортування теплоносія від джерела теплової енергії до місцевої (розподільчої) теплової мережі;

місцева (розподільча) теплова мережа - сукупність енергетичних установок, обладнання і трубопроводів, яка забезпечує транспортування теплоносія від джерела теплової енергії, центрального теплового пункту або магістральної теплової мережі до теплового вводу споживача;

норми і правила - певні вимоги, у тому числі інструкції, прийняті та зареєстровані в порядку, встановленому законодавством, щодо забезпечення належного технічного стану теплових, тепловикористальних установок та мереж, їх експлуатації, проектування та будівництва;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади; в редакції Закону [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

об'єкти у сфері теплопостачання - теплогенеруючі станції чи установки, теплові електростанції, теплоелектроцентралі, котельні, когенераційні установки, теплові мережі, які призначені для виробництва і транспортування теплової енергії, а також об'єкти та споруди, основне і допоміжне обладнання, що використовуються для забезпечення безпечної та надійної експлуатації теплових мереж;

{Абзац восьмий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

охоронна зона теплових мереж - землі вздовж теплових мереж для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодженню, а також для зменшення їх негативного впливу на людей, суміжні землі, природні об'єкти та довкілля;

постачання теплової енергії (теплопостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

поточні рахунки із спеціальним режимом використання для кредитних коштів (далі - спеціальні рахунки для кредитних коштів) - рахунки суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання, відкриті в національній або іноземній валюті, призначені для накопичення та використання кредитних (позикових) коштів, отриманих від міжнародних фінансових організацій, іноземних державних установ чи відповідно до міжурядових договорів, або коштів, залучених державою або суб'єктами господарювання у сфері теплопостачання під державні чи місцеві гарантії, виключно для підготовки та виконання інвестиційних програм (заходів) у зазначеній сфері за рахунок таких коштів, а також для надходження коштів для повернення та обслуговування кредиту (позики) відповідно до договорів кредиту (позики);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 2417-VIII від 15.05.2018](#)}

поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу (далі - рахунки із спеціальним режимом використання) - рахунки теплопостачальної організації, відкриті в уповноваженому банку і призначені для зарахування коштів, що вносяться споживачами теплової енергії та теплопостачальними організаціями, які отримують теплову енергію для її подальшого постачання споживачам, для виробництва якої повністю або частково використовується природний газ, що постачається гарантованим постачальником;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 1198-VII від 10.04.2014](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами (далі - спеціальні рахунки) - рахунки суб'єктів господарювання у

сфері централізованого теплопостачання, призначені для накопичення та використання коштів виключно для виконання інвестиційних програм у зазначеній сфері;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 4434-VI від 23.02.2012](#)}

тариф (ціна) на теплову енергію - грошовий вираз витрат на виробництво, транспортування, постачання одиниці теплової енергії (1 Гкал) з урахуванням рентабельності виробництва, інвестиційної та інших складових, що визначаються згідно із методиками, розробленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг;

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

теплова установка - обладнання, пристрої, призначені для виробництва, перетворення та споживання теплової енергії;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

тепловикористальна установка - комплекс обладнання (пристроїв), що використовує теплову енергію (теплоносії) для опалення, вентиляції, гарячого водопостачання, технологічних або комунально-побутових потреб;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

теплогенеруюча установка - комплекс взаємопов'язаного обладнання, що виробляє теплову енергію, незалежно від місця його розташування;

теплоносії - рідка або газоподібна речовина, що циркулює у трубах або каналах і передає теплову енергію в системах теплопостачання, опалення, вентиляції та технологічних установках;

{Абзац двадцять другий статті 1 виключено на підставі Закону [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

сфера теплопостачання - сфера діяльності з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії споживачам;

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

прилад обліку теплової енергії - засіб вимірювальної техніки, що має нормовані метрологічні характеристики і тип якого занесений до реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, на основі показань якого визначається обсяг спожитої теплової енергії;

{Абзац двадцять четвертий статті 1 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

ринок теплової енергії - сфера обороту теплової енергії як товару, на який є попит і пропозиція;

система автономного теплопостачання - внутрішньобудинкова система опалення, яка використовується для теплозабезпечення окремого багатоквартирного будинку;

{Абзац шістнадцятий статті 1 в редакції Закону [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

система децентралізованого теплопостачання - сукупність джерел теплової енергії потужністю від 1 до 3 Гкал/год, місцевих (розподільчих) теплових мереж;

система помірно-центрального теплопостачання - сукупність джерел теплової енергії потужністю від 3 до 20 Гкал/год, магістральних та/або місцевих (розподільчих) теплових мереж;

система центрального теплопостачання - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-центрального теплопостачання;

{Абзац дев'ятнадцятий статті 1 в редакції Закону [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

споживач теплової енергії - фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору;

суб'єкти відносин у сфері теплопостачання - фізичні та юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм та форми власності, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії, теплосервісні організації, споживачі, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;

теплова енергія - товарна продукція, що виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу;

енергоносії - органічне паливо, електроенергія, нетрадиційні та поновлювані види енергії, альтернативні джерела енергії;

теплогенеруюча організація - суб'єкт господарської діяльності, який має у своїй власності або користуванні теплогенеруюче обладнання та виробляє теплову енергію;

теплотранспортуюча організація - суб'єкт господарської діяльності, який здійснює транспортування теплової енергії;

теплопостачальна організація - суб'єкт господарської діяльності з постачання споживачам теплової енергії;

теплосервісна організація - суб'єкт господарської діяльності з технічного обслуговування засобів виробництва, транспортування та споживання теплової енергії;

транспортування теплової енергії - господарська діяльність, пов'язана з передачею теплової енергії (теплоносія) за допомогою мереж на підставі договору;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

уповноважений банк - визначений Кабінетом Міністрів України банк, що обслуговує поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу.

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 1198-VII від 10.04.2014](#)}

Стаття 2. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, що виникають у зв'язку з виробництвом, транспортуванням, постачанням і використанням теплової енергії, державним наглядом (контролем) у сфері теплопостачання, експлуатацією теплоенергетичного обладнання та виконанням робіт на об'єктах у сфері теплопостачання суб'єктами господарської діяльності незалежно від форми власності.

{Стаття 2 в редакції Закону [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Стаття 3. Законодавство у сфері теплопостачання

Відносини між суб'єктами діяльності у сфері теплопостачання регулюються цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 4. Норми і правила у сфері теплопостачання

{Назва статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

Проектування, будівництво, реконструкція, ремонт, експлуатація об'єктів теплопостачання, виробництво, постачання теплової енергії регламентуються нормативно-правовими актами, які є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами відносин у сфері теплопостачання.

Стаття 5. Особливості відносин у сфері теплопостачання

Регулювання відносин у сфері теплопостачання має особливості, визначені цим Законом. Ці особливості викликані такими об'єктивними умовами функціонування систем теплопостачання:

наявністю поділу господарської діяльності у сфері теплопостачання на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії;

існуванням різних технологій виробництва теплової енергії, у тому числі технологій комбінованого виробництва електричної і теплової енергії та з використанням нетрадиційних і поновлюваних джерел енергії;

централізованим теплопостачанням споживачів від теплоелектроцентралей і котелень, які входять до об'єднаної енергетичної системи України;

існуванням об'єктів теплопостачання різних форм власності;

суттєвою сезонною відмінністю режимів виробництва і споживання теплової енергії протягом року;

особливим статусом суб'єктів природних монополій, який мають деякі суб'єкти господарювання у сфері теплопостачання.

Розділ II

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Стаття 6. Принципи державної політики у сфері теплопостачання

Державна політика у сфері теплопостачання базується на принципах:

забезпечення енергетичної безпеки держави;

державного управління і регулювання відносин у сфері теплопостачання;

оптимального поєднання систем централізованого та автономного теплопостачання відповідно до затверджених місцевими органами виконавчої влади схем теплопостачання з періодом перегляду п'ять років;

{Абзац четвертий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

державної підтримки та стимулювання у сфері теплопостачання;

формування цінової та тарифної політики;

пріоритетного розвитку застосування технології комбінованого виробництва теплової та електричної енергії (когенерації) та використання альтернативних джерел енергії, нетрадиційних і поновлювальних джерел енергії;

забезпечення захисту прав та інтересів споживачів;

взаємної відповідальності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання за якісне постачання теплової енергії та своєчасну її оплату;

періодичного перегляду, удосконалення та техніко-економічної оптимізації схем теплопостачання, затверджуваних місцевими органами виконавчої влади;

додержання правил і норм усіма суб'єктами відносин у сфері теплопостачання;

{Абзац одинадцятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

забезпечення технологічної безпеки функціонування систем теплопостачання під час припинення газопостачання;

{Абзац дванадцятий статті 6 в редакції Законів [№ 4222-VI від 22.12.2011](#), [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

створення умов для функціонування сфери теплопостачання на принципах самоокупності;

сприяння розвитку конкурентних відносин на ринку теплової енергії;

встановлення відповідальності суб'єктів теплопостачання за порушення законодавства у сфері теплопостачання;

підвищення екологічної безпеки систем теплопостачання;

створення умов для впровадження енергозберігаючих технологій;

забезпечення комерційного обліку постачання теплової енергії.

{Абзац вісімнадцятий статті 6 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

Стаття 7. Напрями розвитку систем теплопостачання

Основними напрямами розвитку систем теплопостачання є:

планування теплопостачання, розроблення та реалізація схем теплопостачання міст та інших населених пунктів України, строк дії яких становить 10 років на основі оптимального поєднання централізованих та автономних систем теплопостачання;

{Абзац другий статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2479-VI від 09.07.2010](#), [№ 1818-IX від 21.10.2021](#)}

впровадження когенераційних установок, у тому числі на базі діючих опалювальних котелень;

використання нетрадиційних і поновлюваних джерел енергії, у тому числі енергії сонця, вітру, біогазу, геотермальних вод, відходів виробництва;

впровадження високоефективного теплоенергетичного обладнання і матеріалів у новостворюваних та діючих системах теплопостачання, зокрема, котлів з підвищеним коефіцієнтом корисної дії, утилізаторів тепла вихідних газів, малогабаритних теплообмінних апаратів, уніфікованих блочних палинкових пристроїв з автоматикою, приладів диспетчерського контролю та управління технологічними процесами;

зниження втрат під час транспортування теплової енергії в магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мережах шляхом впровадження сучасних видів теплоізоляції;

{Абзац шостий статті 7 в редакції Закону [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

підвищення строків експлуатації трубопроводів методами впровадження нових видів антикорозійних покриттів та засобів електрохімічного захисту, використання неметалевих трубопроводів;

впровадження попереджувальної діагностики (енергетичного обстеження) стану систем теплопостачання у процесі експлуатації.

Стаття 8. Державна підтримка та стимулювання у сфері теплопостачання

Державна підтримка у сфері теплопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом про Державний бюджет України та місцевими бюджетами на відповідний рік, а також коштів на проведення науково-дослідних робіт з удосконалення систем теплопостачання та енергозбереження.

У разі здійснення теплогенеруючими або теплопостачальними організаціями заходів з енергозбереження, що привели до економії енергоносіїв при виробництві теплової енергії, до зменшення втрат при її транспортуванні та постачанні, орган виконавчої влади, який згідно з цим Законом регулює тарифи на теплову енергію, на три роки залишає тарифи на рівні, встановленому до впровадження цих заходів. Якщо протягом строку окупності змінюються ціни на енергоносії, то відповідною мірою коригується рівень тарифу.

Розділ III

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Стаття 9. Засади державного управління у сфері теплопостачання

Завданнями державного управління у сфері теплопостачання є:

забезпечення надійності теплопостачання як одного з необхідних елементів безпеки людини;
створення механізмів функціонування ефективного ринку теплової енергії;
зменшення шкідливого впливу на довкілля;

створення умов для залучення інвестицій у розвиток та технічне оновлення систем теплопостачання.

Державне управління у сфері теплопостачання здійснюють:

на загальнодержавному рівні - Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади у межах своїх повноважень;

на місцевому рівні - Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації.

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері теплопостачання

До повноважень Кабінету Міністрів України належать:

розробка та реалізація державної політики у сфері теплопостачання;

координація діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері розробки державних (міждержавних, регіональних) цільових програм розвитку систем теплопостачання, довгострокового прогнозування споживання теплової енергії, нормативно-правових актів щодо формування цін на теплову енергію;

організація здійснення контролю та обліку в цій сфері;

{Абзац п'ятий статті 10 виключено на підставі Закону [№ 2592-VI від 07.10.2010](#)}

вирішення інших питань у сфері теплопостачання відповідно до законів України.

Стаття 11. Повноваження центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства

{Назва статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, належить:

забезпечення формування державної політики у сфері теплопостачання;

розроблення державних цільових програм розвитку систем теплопостачання і контроль за їх виконанням;

затвердження методики розроблення схем теплопостачання населених пунктів;

{Частина першу статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 1060-IX від 03.12.2020](#)}

розроблення довгострокових прогнозних балансів споживання теплової енергії виходячи з потреб національної економіки, установ і організацій та населення;

розроблення науково обґрунтованих нормативів витрат та втрат енергоносіїв при виробництві, транспортуванні та постачанні теплової енергії;

установлення порядку ведення моніторингу у сфері теплопостачання;

координація діяльності місцевих органів виконавчої влади;

розроблення та внесення пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері теплопостачання.

{Частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, належить:

реалізація державної політики у сфері теплопостачання;

забезпечення моніторингу у сфері теплопостачання, а також використання результатів моніторингу для вдосконалення систем теплопостачання;

погодження схем теплопостачання населених пунктів з кількістю жителів більш як 20 тисяч осіб та регіональних програм модернізації систем теплопостачання.

{Частина статті 11 в редакції Закону [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у межах своїх повноважень беруть участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері теплопостачання, розробленні державних цільових програм, довгострокового прогнозування споживання теплової енергії з погодженням цих розробок з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 12. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері теплопостачання

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері теплопостачання належать:

розроблення і реалізація місцевих програм та участь у розробленні і реалізації державних цільових програм у цій сфері;

погодження діяльності у сфері теплопостачання з органами місцевого самоврядування та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства;

забезпечення виконання правил і норм у сфері теплопостачання;

здійснення контролю за забезпеченням споживачів міст та інших населених пунктів тепловою енергією.

Стаття 13. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері теплопостачання

До основних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері теплопостачання належать:

регулювання діяльності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання в межах, віднесених до відання відповідних рад;

затвердження місцевих програм розвитку у сфері теплопостачання, участь у розробці та впровадженні державних і регіональних програм у цій сфері;

затвердження з урахуванням вимог законодавства у сфері теплопостачання проектів містобудівних програм, генеральних планів забудови населених пунктів, схем теплопостачання та іншої містобудівної документації;

здійснення контролю за забезпеченням споживачів тепловою енергією відповідно до нормативних вимог;

погодження на розміщення в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці нових або реконструкцію діючих об'єктів теплопостачання та сприяння розвитку систем теплопостачання на відповідній території;

встановлення для всіх категорій споживачів тарифів на теплову енергію і тарифів на виробництво теплової енергії (крім тарифів на теплову енергію, вироблену на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях та когенераційних установках) у порядку і межах, визначених законодавством;

{Абзац сьомий статті 13 в редакції Закону [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

щоквартальне оприлюднення встановлених для всіх категорій споживачів тарифів на теплову енергію, що виробляється на установках з використанням альтернативних джерел енергії (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій, атомних електростанцій та когенераційних установок);

{Абзац статті 13 в редакції Закону [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

перегляд за власною ініціативою та/або за зверненням суб'єкта господарювання тарифів на теплову енергію, що виробляється на установках з використанням альтернативних джерел енергії (крім теплоелектроцентралей, теплоелектростанцій, атомних електростанцій та когенераційних установок), але не більше одного разу на квартал;

{Абзац статті 13 в редакції Закону [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів теплопостачання, що перебувають у комунальній власності, крім тих, що виробляють теплову енергію на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії;

{Статтю 13 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 4434-VI від 23.02.2012](#)}

сприяння провадженню інвестиційної діяльності у сфері теплопостачання.

{Статтю 13 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 4434-VI від 23.02.2012](#)}

Стаття 14. Державний нагляд (контроль) у сфері теплопостачання

Державний нагляд (контроль) у сфері теплопостачання здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі теплопостачання.

Предметом державного нагляду (контролю) у сфері теплопостачання є господарська діяльність, пов'язана з виробництвом, транспортуванням, постачанням та використанням теплової енергії в частині технічної експлуатації теплових, тепловикористальних установок і мереж, енергетичного обладнання суб'єктів відносин у сфері теплопостачання, випробування та ремонту зазначених установок і мереж, режимів споживання теплової енергії, а також виконання робіт з проектування теплових, тепловикористальних установок і мереж.

Способом здійснення державного нагляду (контролю) у сфері теплопостачання є проведення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі теплопостачання, відповідних обстежень, перевірок, оглядів, інспектування теплових, тепловикористальних установок і мереж, енергетичного обладнання суб'єктів відносин у сфері теплопостачання в порядку, визначеному [Законом України](#) "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі теплопостачання, здійснює нагляд за тепловими, тепловикористальними установками та мережами суб'єктів відносин у сфері теплопостачання щодо додержання вимог нормативно-правових актів, норм і правил з питань технічного стану теплових, тепловикористальних установок та мереж, їх експлуатації, проектування, будівництва, підтвердження готовності до роботи, користування енергією у сфері теплопостачання.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі теплопостачання, під час здійснення державного енергетичного нагляду (контролю) має право:

вимагати від суб'єктів відносин у сфері теплопостачання усунення виявлених порушень вимог законодавства;

вимагати припинення дій, які перешкоджають здійсненню державного енергетичного нагляду (контролю);

видавати суб'єктам відносин у сфері теплопостачання обов'язкові для виконання розпорядження щодо усунення порушень вимог нормативно-правових актів, норм і правил з питань технічного стану теплових, тепловикористальних установок та мереж, їх експлуатації, проектування та будівництва, користування енергією у сфері теплопостачання;

зупиняти експлуатацію теплових, тепловикористальних установок та мереж через їх незадовільний технічний стан та/або організацію їх експлуатації шляхом видання споживачам теплової енергії та суб'єктам у сфері теплопостачання вмотивованого письмового рішення керівника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі теплопостачання, чи його заступника щодо неприпустимості продовження такої експлуатації. Підставою для такого зупинення є загроза життю або здоров'ю працівників і населення або наявність передумов для виникнення надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру;

одержувати на письмовий запит безоплатно відповідно до законодавства необхідні для виконання покладених на нього завдань інформацію, пояснення, довідки, документи, матеріали, відомості з питань, що виникають під час здійснення державного нагляду (контролю). Зазначений письмовий запит повинен містити вичерпний перелік інформації, пояснень, довідок тощо, які підлягають наданню у відповідь на запит, та посилання на нормативно-правові акти, з метою виконання яких здійснюється збір інформації;

приймати рішення про відбір зразків продукції (частин енергетичного обладнання тощо) для проведення експертизи;

застосовувати відповідно до цього Закону штрафні санкції до суб'єктів господарювання за порушення вимог законодавства у сфері теплопостачання;

надавати суб'єктам відносин у сфері теплопостачання консультативну допомогу з питань, що належать до його компетенції, та розглядати спірні питання, що виникають між суб'єктами у сфері теплопостачання та споживачами енергії;

фіксувати процес проведення заходу чи кожен окрему дію за допомогою засобів аудіо- та відеотехніки.

Інспектори з державного енергетичного нагляду мають право:

доступу в установленому законом порядку до теплових, тепловикористальних установок і мереж суб'єктів відносин у сфері теплопостачання;

одержувати безоплатно від суб'єктів відносин у сфері теплопостачання інформацію, необхідну для виконання покладених на них завдань відповідно до нормативно-правових актів;

видавати в межах своїх повноважень суб'єктам відносин у сфері теплопостачання обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень вимог нормативно-правових актів, норм і правил з питань технічного стану теплових, тепловикористальних установок та мереж, їх експлуатації, проектування та будівництва, користування енергією у сфері теплопостачання;

видавати суб'єктам відносин у сфері теплопостачання приписи щодо приведення технічного стану теплових, тепловикористальних установок і мереж, засобів обліку, контролю та регулювання виробництва, постачання та споживання теплової енергії, організації їх експлуатації у відповідність із вимогами норм і правил з питань експлуатації, проектування та будівництва енергообладнання і мереж у сфері теплопостачання;

вносити керівникам суб'єктів господарської діяльності або їх уповноваженим представникам подання про усунення від виконання обов'язків відповідальної за теплове господарство посадової особи теплотехнічного профілю, дії чи бездіяльність якої призвели до порушення вимог нормативно-правових актів, норм і правил з питань експлуатації, проектування та будівництва енергообладнання і мереж у сфері теплопостачання або яка не пройшла в установленому порядку перевірку знань правил технічної експлуатації теплових установок і мереж;

вимагати від суб'єктів відносин у сфері теплопостачання додержання встановлених нормативно-правовими актами режимів постачання та споживання теплової енергії;

складати в установленому законом порядку протоколи про адміністративні правопорушення та розглядати справи про адміністративні правопорушення;

фіксувати процес проведення заходу чи кожен окрему дію за допомогою засобів аудіо- та відеотехніки.

{Стаття 14 в редакції Закону [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади; текст статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

Розділ IV

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Стаття 15. Засади державного регулювання діяльності у сфері теплопостачання

Основними завданнями державного регулювання діяльності у сфері теплопостачання є:

реалізація державної політики щодо функціонування ринку теплової енергії;

захист прав споживачів;

забезпечення рівних можливостей доступу суб'єктів відносин у сфері теплопостачання на ринок теплової енергії;

запобігання монополізації та створення умов для розвитку конкурентних відносин у сфері теплопостачання.

Державне регулювання діяльності у сфері теплопостачання провадиться у формі:

ліцензування певних видів господарської діяльності в цій сфері;

регулювання тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії з урахуванням змін цін на енергоносії та інших витрат;

здійснення контролю за діяльністю суб'єктів відносин у сфері теплопостачання та застосування відповідних санкцій за порушення ними умов і правил здійснення господарської діяльності у сфері теплопостачання.

Державне регулювання у сфері теплопостачання здійснюється:

Кабінетом Міністрів України;

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

{Абзац третій частини третьої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

{Абзац четвертий частини третьої статті 15 виключено на підставі Закону [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями відповідно до закону.

{Частину третю статті 15 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

Стаття 16. Повноваження національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у сфері теплопостачання

{Назва статті 16 в редакції Законів [№ 2479-VI від 09.07.2010](#), [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

До повноважень національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, належать:

{Абзац перший статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

розробка методик розрахунків тарифів на виробництво теплової енергії та плати за її транспортування та постачання;

забезпечення проведення єдиної тарифної політики у сфері теплопостачання;

ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім виробництва теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії), діяльності з виробництва теплової енергії на теплоцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках, транспортування її тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами);

{Статтю 16 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

затвердження в установленому порядку ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, з транспортування і постачання теплової енергії та порядку контролю за їх додержанням;

{Статтю 16 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); в редакції Закону [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

розроблення і затвердження методології (порядку) формування тарифів на теплову енергію у сфері теплопостачання для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках;

{Статтю 16 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#), [№ 2189-VIII від 09.11.2017](#)}

встановлення тарифів на теплову енергію суб'єктам природних монополій у сфері теплопостачання, ліцензування діяльності яких здійснюється Комісією, а також тарифів на теплову енергію, що виробляється за допомогою систем автономного теплопостачання, суб'єктам господарювання - ліцензіатам Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

{Статтю 16 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1060-IX від 03.12.2020](#)}

здійснення загального контролю за додержанням ліцензійних умов; розгляд справ про порушення ліцензійних умов і за результатами розгляду прийняття рішень у межах своїх повноважень;

захист прав споживачів;

інформування громадськості про свою роботу, здійснення у встановленому законодавством порядку видавничої діяльності у сфері теплопостачання.

Стаття 16¹. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій при регулюванні діяльності у сфері теплопостачання

До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій при регулюванні діяльності у сфері теплопостачання належать:

ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках), транспортування її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах, що не перевищують

рівень, який встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами);

{Абзац другий статті 16¹ із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

здійснення відповідно до своєї компетенції контролю за додержанням ліцензійних умов.

{Закон доповнено статтею 16¹ згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

{Статтю 17 виключено на підставі Закону [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

Стаття 18. Антимонопольні обмеження

Суб'єктам господарської діяльності у сфері теплопостачання забороняється зловживати монопольним становищем у будь-якій формі.

Суб'єкти господарської діяльності, які здійснюють виробництво, постачання та транспортування теплової енергії і займають монопольне (домінуюче) положення на ринку теплової енергії, не можуть припиняти свою діяльність або зменшувати обсяг постачання теплової енергії з метою створення дефіциту теплової енергії, якщо необхідність такого обмеження не встановлена законодавством України.

Розділ V

ПРИНЦИПИ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Стаття 19. Основні принципи господарювання

Діяльність у сфері теплопостачання може здійснюватись суб'єктами господарської діяльності у сфері теплопостачання всіх організаційно-правових форм та форм власності, зокрема, на основі договорів оренди, підряду, концесії, лізингу та інших договорів.

Теплогенеруючі організації, які використовують різні технології виробництва теплової енергії, мають рівні права доступу на ринок теплової енергії.

Споживач або суб'єкт теплоспоживання має право вибирати (змінювати) теплопостачальну організацію, якщо це технічно можливо.

Теплогенеруюча організація має право постачати вироблену теплову енергію безпосередньо споживачу згідно з договором купівлі-продажу. У разі якщо така організація не є теплотранспортуючою, то теплотранспортуюча організація не має права відмовити теплогенеруючій організації у транспортуванні теплової енергії, якщо це дозволяють технічні можливості системи.

Теплотранспортуюча організація не має права відмовити споживачу теплової енергії у забезпеченні його тепловою енергією за наявності технічних можливостей на приєднання споживача до теплової мережі.

Споживач повинен щомісячно здійснювати оплату теплопостачальній організації за фактично отриману теплову енергію.

Газопостачання об'єктів у сфері теплопостачання припиняється у разі порушення теплогенеруючими, теплопостачальними організаціями строку розрахунків за фактично спожитий природний газ та/або у разі відбору природного газу за відсутності у таких організацій планового обсягу поставки природного газу на поточний місяць, що виділяється постачальником згідно з договором на постачання природного газу, та/або в разі невиконання вимог [статті 19¹](#) цього Закону. Таке припинення здійснюється в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 19 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

Стаття 19¹. Порядок розрахунків за теплову енергію, для виробництва якої використовується природний газ, що постачається гарантованим постачальником

Оплата теплової енергії, для виробництва якої повністю або частково постачається природний газ гарантованим постачальником, здійснюється споживачами теплової енергії та теплопостачальними організаціями, які купують теплову енергію для її подальшого постачання

споживачам, шляхом перерахування коштів на рахунки із спеціальним режимом використання, які відкривають теплопостачальні та теплогенеруючі організації для зарахування коштів, у тому числі від теплопостачальних організацій, які отримують теплову енергію для її подальшого постачання споживачам, в уповноваженому банку. Оплата теплової енергії шляхом перерахування коштів на інші рахунки забороняється.

{Частина перша статті 19¹ в редакції Закону [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

Вимоги цієї статті щодо відкриття рахунків із спеціальним режимом використання не поширюються на:

теплопостачальні та теплогенеруючі організації, які виробляють або постачають теплову енергію для потреб споживачів в обсягах, що не перевищують 18 тисяч Гкал на рік;

суб'єктів господарювання, що виробляють теплову енергію виключно для власних потреб з опалення приміщень, що належать їм на праві власності або на інших речових правах;

бюджетні установи, що виробляють теплову енергію, повністю утримуються за рахунок державного чи місцевого бюджету та є неприбутковими;

теплогенеруючі та теплопостачальні організації, господарська діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії яких не підлягає ліцензуванню національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Статтю 19¹ доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

Оплата споживачем теплової енергії шляхом перерахування коштів на рахунок із спеціальним режимом використання є обов'язковою умовою договору на постачання теплової енергії, укладеного між теплопостачальною організацією та споживачем теплової енергії.

Кошти, що надійшли на рахунки із спеціальним режимом використання, перераховуються банками згідно з [порядком розподілу коштів](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України, виключно на рахунок:

гарантованого постачальника;

теплогенеруючої організації;

теплопостачальної організації;

теплотранспортуючої організації.

Цим порядком також визначається механізм перерахування коштів такими організаціями для проведення розрахунків з гарантованим постачальником за весь обсяг спожитого природного газу.

На кошти, що перебувають на рахунках із спеціальним режимом використання, не може бути звернено стягнення за зобов'язаннями гарантованого постачальника, теплогенеруючих, теплопостачальних та теплотранспортуючих організацій.

Операції на поточних рахунках із спеціальним режимом використання не підлягають зупиненню.

{Закон доповнено статтею 19¹ згідно із Законом [№ 1198-VII від 10.04.2014](#)}

Стаття 20. Загальні засади формування тарифів на теплову енергію

Тарифи на теплову енергію повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.

Тарифи на теплову енергію, реалізація якої здійснюється суб'єктами господарювання, що займають монопольне становище на ринку, є регульованими.

Тарифи на виробництво теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, на транспортування та постачання теплової енергії встановлюються національною комісією, що здійснює державне

регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органами місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених законодавством.

{Частина третя статті 20 в редакції Законів [№ 2479-VI від 09.07.2010](#), [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#)}

Тарифи на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також для потреб населення встановлюються на рівні 90 відсотків діючого для суб'єкта господарювання тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів. У разі відсутності для суб'єкта господарювання встановленого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також для потреб населення тарифи на теплову енергію встановлюються на рівні 90 відсотків середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Тарифи на виробництво теплової енергії для потреб установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також для потреб населення визначаються для суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, як різниця між тарифом на теплову енергію, встановленим відповідно до частини четвертої цієї статті, і тарифами на транспортування та постачання теплової енергії, що визначаються на рівні діючих для суб'єкта господарювання тарифів на транспортування та постачання теплової енергії, виробленої з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів. У разі відсутності для суб'єкта господарювання встановлених тарифів на транспортування та постачання теплової енергії, виробленої з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів тарифи на транспортування та постачання теплової енергії визначаються на рівні середньозважених тарифів на транспортування та постачання теплової енергії.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Розрахунок середньозважених тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, здійснюється за адміністративно-територіальними одиницями (Автономною Республікою Крим, областями, містами Києвом чи Севастополем) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Розрахунок середньозважених тарифів на транспортування та постачання теплової енергії, виробленої з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, як середньозважених для всієї території України у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органи місцевого самоврядування щокварталу, до 10 числа останнього місяця кожного кварталу, надають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, інформацію, необхідну для розрахунку середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для

потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також тарифів на транспортування та постачання теплової енергії.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, щокварталу, до 25 числа останнього місяця кожного кварталу, розраховує та оприлюднює середньозважені тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також тарифи на транспортування та постачання теплової енергії.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Середньозважені тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також тарифи на транспортування та постачання теплової енергії, опубліковані на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, станом на 25 число останнього місяця кожного кварталу, використовуються суб'єктами господарювання, що здійснюють виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для розрахунку тарифу на теплову енергію, тарифу на виробництво теплової енергії на наступний квартал.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Для встановлення тарифу на теплову енергію, тарифу на виробництво теплової енергії суб'єкт господарювання, що здійснює виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, подає органу, уповноваженому встановлювати такі тарифи, заяву із зазначенням розміру тарифу, розрахованого відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Якщо уповноважений орган протягом 30 календарних днів з дня надходження заяви не встановлює розмір тарифу, розрахованого відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті, або не надає вмотивовану відмову у його встановленні, вважається, що суб'єкту господарювання, що здійснює виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, встановлено розмір тарифу, розрахований таким суб'єктом господарювання відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті та поданий у заяві. Копія заяви (опису документів) з відміткою про дату їх надходження є підтвердженням подання уповноваженому органу заяви та розрахунків розміру тарифу.

{Статтю 20 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1959-VIII від 21.03.2017](#)}

Тариф на теплову енергію для споживача визначається як сума тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.

Тарифи повинні враховувати собівартість теплової енергії і забезпечувати рентабельність суб'єкта господарювання. Рентабельність визначається органом, уповноваженим встановлювати тарифи. Тарифи на теплову енергію, що виробляється та постачається суб'єктом господарювання за допомогою систем автономного тепlopостачання, формуються та встановлюються з урахуванням особливостей, визначених [Законом України "Про житлово-комунальні послуги"](#).

{Частина статті 20 в редакції Закону [№ 626-VIII від 16.07.2015](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2189-VIII від 09.11.2017](#), [№ 1060-IX від 03.12.2020](#)}

Встановлення тарифів на теплову енергію нижче розміру економічно обґрунтованих витрат на її виробництво, транспортування та постачання не допускається.

{Частина статті 20 в редакції Закону [№ 626-VIII від 16.07.2015](#)}

Збитки теплоенергогенеруючих та теплопостачальних організацій внаслідок надання пільг з оплати за спожиту теплову енергію окремим категоріям споживачів повністю відшкодовуються за рахунок джерел фінансування, визначених законами України, які передбачають відповідні пільги.

Органи державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій зобов'язані прийняти рішення про зменшення встановленого ними тарифу на суму нецільового використання коштів у разі:

використання суб'єктом господарювання у сфері теплопостачання коштів на цілі та/або у розмірах, які не передбачені програмою технічного розвитку та/або інвестиційною програмою;

використання суб'єктом господарювання у сфері теплопостачання коштів на цілі та/або у розмірах, які не передбачені структурою тарифу.

{Частина статті 20 в редакції Закону [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

Порядок відшкодування втрат підприємств, що виникають протягом періоду розгляду розрахунків тарифів, встановлення та їх оприлюднення органом, уповноваженим встановлювати тарифи, визначається порядком формування тарифів.

{Статтю 20 доповнено частиною згідно із Законом [№ 626-VIII від 16.07.2015](#)}

Спори щодо формування та встановлення тарифів на теплову енергію вирішуються в судовому порядку.

{Статтю 20 доповнено частиною згідно із Законом [№ 626-VIII від 16.07.2015](#)}

Стаття 21. Конкурентні засади у сфері теплопостачання

Теплогенеруючим організаціям незалежно від організаційно-правових форм та форм власності надається право доступу до магістральних та місцевих теплових мереж за умови виконання технічних умов на приєднання. Суб'єкт господарювання, який здійснює діяльність з транспортування теплової енергії, зобов'язаний приєднати теплогенеруючу організацію, що має намір здійснювати діяльність з виробництва теплової енергії, після виконання технічних умов та укладання договору на приєднання до теплової мережі. Спори щодо обсягу робіт, зазначених у технічних умовах на приєднання, розглядаються відповідно до законодавства.

Якщо до магістральної або місцевої теплової мережі теплопостачальної організації приєднані дві або декілька теплогенеруючих організацій, то встановлення пріоритетності укладання договорів на закупівлю теплової енергії від них здійснюється на конкурентних засадах. Конкурс організовує виконавчий орган міської або селищної ради в порядку, встановленому законодавством.

Якщо теплопостачальна організація має свої теплогенеруючі потужності, участь у конкурсі на закупівлю теплової енергії цієї організації є обов'язковою.

При збільшенні обсягів теплоспоживання місцеві органи виконавчої влади обирають проекти теплогенеруючих об'єктів, призначених для будівництва, відповідно до затвердженої у встановленому законодавством порядку схеми теплопостачання на конкурентних засадах.

Після будівництва та введення в експлуатацію такого об'єкта залучені на його будівництво кошти (банківські кредити, продаж облігацій, фінансовий лізинг, інвестиції, відсотки за користування цими коштами тощо) повертаються шляхом урахування в тарифі на виробництво (транспортування) теплової енергії інвестиційної складової, що діє протягом строку окупності капіталовкладень у створення цього об'єкта теплопостачання.

У разі якщо розрахунковий тариф з урахуванням залучених коштів перевищує граничну верхню величину тарифу, встановленого на відповідній території, то після закінчення строку окупності капіталовкладень тариф зменшується до рівня граничної верхньої величини.

Стаття 22. Умови зміни права власності та особливості правонаступництва зобов'язань у сфері теплопостачання

{Назва статті 22 в редакції Закону [№ 4521-VI від 15.03.2011](#)}

Якщо при централізованому теплопостачанні технологічні витрати теплової енергії або витрати палива теплогенеруючих, теплотранспортних, теплопостачальних організацій перевищують нормативний рівень, то це може стати підставою для розірвання існуючих договірних відносин з ними.

Зміна форми власності або перехід права власності на відповідні об'єкти з виробництва, постачання та транспортування теплової енергії, яка здійснюється в порядку, передбаченому законами України, не повинна призводити до погіршення умов та якості теплопостачання споживачам.

У разі якщо суб'єкту господарювання надано в користування (оренду, концесію, управління тощо) цілісний майновий комплекс (індивідуально визначене майно) з вироблення теплової енергії, такий суб'єкт стає правонаступником за борговими зобов'язаннями з оплати спожитих енергоносіїв та послуг з їх транспортування і постачання, що виникли у суб'єкта господарювання, який раніше використовував зазначене майно (володів або користувався ним).

{Статтю 22 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 4521-VI від 15.03.2011](#)}

Договори про постачання та транспортування енергоносіїв укладаються з правонаступниками реорганізованої теплопостачальної та/або теплогенеруючої організації виключно за умови погодження порядку погашення заборгованості з оплати спожитих енергоносіїв та послуг з їх транспортування і постачання за попередній період.

{Статтю 22 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 4521-VI від 15.03.2011](#)}

Учасник (засновник) теплопостачальної або теплогенеруючої організації у разі прийняття рішення про її ліквідацію забезпечує погашення боргу такої організації перед постачальниками енергоносіїв.

{Статтю 22 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 4521-VI від 15.03.2011](#)}

Стаття 23. Ліцензування діяльності у сфері теплопостачання

Господарська діяльність з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії підлягає ліцензуванню в порядку, встановленому законом.

Стаття 24. Права та основні обов'язки споживача теплової енергії

Споживач теплової енергії має право на:

вибір одного або декількох джерел теплової енергії чи теплопостачальних організацій, якщо це можливо за існуючими технічними умовами;

отримання інформації щодо якості теплопостачання, тарифів, цін, порядку оплати, режимів споживання теплової енергії;

відшкодування згідно із законодавством збитків, заподіяних внаслідок порушення його прав, у разі виконання ним своїх зобов'язань відповідно до договору;

приєднання до теплової мережі відповідно до нормативно-правових актів;

отримання обсягів теплової енергії згідно з параметрами відповідно до договорів, а також норм і правил;

{Абзац шостий частини першої статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

отримання перерахунку за спожиту теплову енергію з урахуванням здійсненого авансового платежу та показань вузлів обліку теплової енергії протягом місяця після закінчення опалювального періоду.

{Абзац сьомий частини першої статті 24 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

Захист прав споживачів теплової енергії, а також механізм реалізації захисту цих прав регулюються цим Законом, [Законом України](#) "Про захист прав споживачів", іншими нормативно-правовими актами.

Основними обов'язками споживача теплової енергії є:

своєчасне укладання договору з теплопостачальною організацією на постачання теплової енергії;

додержання вимог договору та нормативно-правових актів;

забезпечення безпечної експлуатації систем теплоспоживання;

забезпечення безперешкодного доступу до власного теплового обладнання, вузлів обліку представникам теплогенеруючої чи теплопостачальної організації, за умови пред'явлення відповідного посвідчення при виконанні службових обов'язків;

{Абзац п'ятий частини третьої статті 24 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

недопущення провадження будь-яких видів господарської діяльності в охоронних зонах теплових мереж без погодження з власником об'єкта теплопостачання.

{Частину третю статті 24 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Споживач теплової енергії несе відповідальність за порушення умов договору з теплопостачальною організацією, відповідних нормативно-правових актів та виконання приписів органів, уповноважених здійснювати державний нагляд за режимами споживання теплової енергії згідно із законом.

Стаття 25. Права та основні обов'язки теплогенеруючої, теплотранспортної та теплопостачальної організацій

Теплогенеруюча, теплотранспортна та теплопостачальна організації мають право:

укладати договори купівлі-продажу теплової енергії із споживачами з урахуванням вимог [Закону України](#) "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання";

{Абзац другий частини першої статті 25 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

на відшкодування збитків у разі наявності порушень у роботі теплового обладнання споживача, що призвели до перебоїв у технологічному процесі теплопостачання;

обмежувати або припиняти постачання теплової енергії споживачам після письмового попередження, надісланого не пізніше ніж за три робочі дні, в разі заборгованості за спожиту теплову енергію в порядку, встановленому законодавством;

обмежувати або припиняти постачання теплової енергії споживачам у разі виникнення обставин непереборної сили, передбачених у договорі;

видавати дозволи та технічні умови на підключення споживачів до розподільчих теплових мереж;

отримувати від споживачів авансовий платіж, якщо це передбачено договором;

{Абзац сьомий частини першої статті 25 в редакції Закону [№ 3569-VI від 05.07.2011](#)}

безперешкодного доступу до теплового обладнання та вузлів обліку;

{Абзац восьмий частини першої статті 25 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

вимагати від суб'єктів господарської діяльності винесення споруд та інших об'єктів, зведених з порушенням вимог законодавства, за межі охоронних зон теплових мереж.

{Частина першу статті 25 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Теплопостачальні, теплотранспортні і теплогенеруючі організації зобов'язані:

при зміні тарифів на теплову енергію повідомляти споживача письмово або в медіа в порядку, встановленому законодавством;

забезпечувати надійне постачання обсягів теплової енергії відповідно до умов договору, а також норм і правил;

{Абзац третій частини другої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

здійснювати перерахунок за спожиту теплову енергію із споживачами з урахуванням авансового платежу та показань вузлів обліку теплової енергії протягом місяця після закінчення опалювального періоду;

{Абзац четвертий частини другої статті 25 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

здійснювати технічний облік матеріальних та енергетичних ресурсів, а також комерційний облік теплової енергії.

{Частина другу статті 25 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

Теплопостачальні організації, які здійснюють діяльність із постачання теплової енергії з використанням власних теплових мереж, зобов'язані забезпечити рівноправний доступ до цих мереж усіх суб'єктів господарської діяльності відповідно до укладених договорів.

У разі наявності технічної можливості теплопостачальні організації, що здійснюють постачання теплової енергії на закріпленій території, не мають права відмовити споживачу, який розташований на цій території, в укладенні договору.

У разі несвоєчасної сплати платежів за споживання теплової енергії споживач сплачує пеню за встановленими законодавством або договором розмірами.

У разі відмови споживача оплачувати споживання теплової енергії заборгованість стягується в судовому порядку.

Стаття 26. Проектування, будівництво, реконструкція та модернізація об'єктів теплопостачання

Проектування, будівництво, реконструкція об'єктів у сфері теплопостачання здійснюються на основі схем теплопостачання, державних будівельних норм та нормативно-правових актів на проведення будівельних робіт.

Проектування, будівництво, реконструкція об'єктів у сфері теплопостачання здійснюються спеціалізованими організаціями, які мають відповідні дозволи та ліцензії.

Реконструкція (розширення, технічне переоснащення), нове будівництво та модернізація теплогенеруючих об'єктів і теплових мереж здійснюються на основі оптимального поєднання централізованого та автономного теплопостачання.

{Частина третя статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2479-VI від 09.07.2010](#)}

Фінансування капітального будівництва, реконструкції та обслуговування об'єктів у сфері теплопостачання, призначених для спільних потреб теплогенеруючої організації та підприємств інших галузей, проводиться за рахунок замовників. Замовником можуть бути власники зазначених об'єктів або уповноважені ними особи.

У разі спорудження або реконструкції будівель, доріг, мостів та інших об'єктів роботи, пов'язані з упорядкуванням, перенесенням повітряних і підземних теплових мереж та інших об'єктів теплопостачання, виконуються замовниками будівництва або реконструкції відповідно до

затвердженій проектно-кошторисній документації та вимог відповідних нормативів, а також під контролем власників споруд або теплових мереж.

Оснащення об'єктів будівництва та теплопостачання за рахунок бюджетних коштів здійснюється на тендерних засадах.

Стаття 26¹. Інвестиційна діяльність у сфері теплопостачання

Інвестиційні програми розробляються суб'єктами господарювання у сфері теплопостачання.

Порядок розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання, ліцензування діяльності яких здійснює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Частина друга статті 26¹ із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#); в редакції Закону [№ 2417-VIII від 15.05.2018](#)}

Порядок розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання, ліцензування діяльності яких здійснюють Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства.

{Частина статті 26¹ в редакції Закону [№ 2417-VIII від 15.05.2018](#)}

Суб'єкти господарювання у сфері теплопостачання для проведення в установленому законодавством порядку розрахунків за інвестиційними програмами відкривають спеціальні рахунки.

На зазначені рахунки суб'єкти господарювання перераховують кошти в обсязі, передбаченому в установлених тарифах для виконання інвестиційних програм у сфері теплопостачання.

Порядок зарахування коштів на спеціальний рахунок, використання зазначених коштів і здійснення контролю за їх витрачанням встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти господарювання у сфері теплопостачання - власники спеціальних рахунків зобов'язані використовувати кошти, що перебувають на таких рахунках, виключно для виконання інвестиційних програм. Використання зазначених коштів у будь-яких інших цілях забороняється.

Порядок контролю за реалізацією інвестиційних програм у сфері теплопостачання, а також граничний рівень вартості інвестицій, які можуть залучатися за інвестиційними програмами, що включаються при розрахунку економічно обґрунтованих витрат, та граничний термін дії інвестиційних програм до моменту повного погашення зобов'язань за ними встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Зарахування коштів міжнародних фінансових організацій, іноземних державних установ або коштів, залучених відповідно до міжурядових договорів, або коштів у вигляді кредитів (позик, грантів), або коштів, залучених державою чи суб'єктами господарювання у сфері теплопостачання під державні чи місцеві гарантії, на спеціальні рахунки для кредитних коштів суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання, відкриті банками в національній чи іноземній валюті, та використання таких коштів для підготовки та виконання інвестиційних програм (заходів) у відповідній сфері здійснюються згідно з умовами договорів, укладених з міжнародними фінансовими організаціями, іноземними державними установами, або міжурядових договорів.

{Статтю 26¹ доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом [№ 2417-VIII від 15.05.2018](#)}

Забороняється звернення стягнення та накладення арешту на кошти, що перебувають на спеціальних рахунках та на спеціальних рахунках для кредитних коштів суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання.

{Статтю 26¹ доповнено частиною десятою згідно із Законом [№ 2417-VIII від 15.05.2018](#)}

Власник спеціального рахунку для кредитних коштів забезпечує здійснення контролю та несе відповідальність за цільове використання коштів згідно з умовами договору (договорів).

{Статтю 26¹ доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом [№ 2417-VIII від 15.05.2018](#)}

{Закон доповнено статтею 26¹ згідно із Законом [№ 4434-VI від 23.02.2012](#)}

Стаття 27. Охорона навколишнього середовища

Суб'єкти у сфері теплопостачання повинні дотримуватися вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, нести відповідальність за його порушення і здійснювати технічні та організаційні заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу об'єктів у сфері теплопостачання на навколишнє природне середовище.

У разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища рішення про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання приймають органи місцевого самоврядування і спеціально уповноважені органи виконавчої влади у межах своїх повноважень з урахуванням прав споживачів теплової енергії.

Для забезпечення безпеки населення, що мешкає в районі розташування об'єктів теплопостачання, встановлюються охоронні зони, розміри та порядок використання яких визначаються нормативно-правовими актами і проектами цих об'єктів, затвердженими у встановленому законодавством порядку.

Усі види господарської діяльності в охоронних зонах можуть провадитися тільки за погодженням з власником об'єкта теплопостачання або уповноваженим ним органом.

Стаття 28. Постачання теплової енергії в умовах обмеження в постачанні енергоносіїв та введення надзвичайного стану і особливого періоду

Суб'єкти господарської діяльності, які уклали договори на постачання енергоносіїв з теплогенеруючими або теплопостачальними організаціями, в разі обмеження об'ємів постачання енергоносіїв повинні письмово попередити місцеві органи виконавчої влади не пізніше як за 24 години до введення обмежень, при цьому повинні бути вказані терміни та обсяги обмежень. Обсяги обмежень не повинні призвести до зупинки теплогенеруючого обладнання, крім випадків, передбачених частиною сьомою статті 19 цього Закону.

{Частина перша статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5459-VI від 16.10.2012](#), [№ 423-VIII від 14.05.2015](#)}

У разі якщо незаплановані обмеження постачання енергоносіїв призвели до аварійного пошкодження в системі теплопостачання, відшкодування наслідків аварії здійснюється в установленому законом порядку за рахунок організації - постачальника енергоносія.

У разі введення надзвичайного стану та особливого періоду відповідно до законів України "[Про надзвичайний стан](#)", "[Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію](#)" теплогенеруючі та теплопостачальні організації, які розташовані у місцевості, на якій введено особливий період або надзвичайний стан, зобов'язані виконувати розпорядження органів, які здійснюють заходи надзвичайного стану або особливого періоду на відповідній території, щодо постачання теплової енергії споживачам незалежно від договору.

Стаття 29. Особливості умов праці у сфері теплопостачання

Суб'єкти у сфері теплопостачання зобов'язані забезпечувати комплектування робочих місць висококваліфікованими кадрами, підвищувати їх кваліфікацію, гарантувати соціальний захист.

Працівники, які забезпечують технологічні процеси у сфері теплопостачання, зобов'язані проходити спеціальну підготовку і атестацію згідно з законодавством. Атестація персоналу проводиться за рахунок коштів теплогенеруючої або теплопостачальної організації. Допуск до роботи працівників, які не пройшли відповідної підготовки, забороняється.

Працівникам основних професій, зайнятим у теплогенеруючих та теплопостачальних організаціях, може встановлюватися надбавка до тарифної ставки чи посадового окладу за безперервний стаж роботи у сфері теплопостачання у порядку, що затверджується Кабінетом Міністрів України, з віднесенням витрат на валові витрати виробництва та обігу.

Персонал теплогенеруючих енергетичних установок, який перебуває в зоні впливу теплового і електромагнітного випромінювання, а також інших шкідливих факторів, підлягає спеціальному медичному обстеженню за рахунок коштів підприємств. Життя, здоров'я та працездатність такого персоналу підлягають страхуванню за рахунок коштів підприємства за класами страхування 1 та/або 2, визначеними статтею 4 Закону України "Про страхування". Перелік таких спеціальностей і посад затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, і погоджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці.

{Частина четверта статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 1909-IX від 18.11.2021}

Стаття 30. Страйки на об'єктах у сфері теплопостачання

Страйки на об'єктах у сфері теплопостачання забороняються у випадках, коли вони можуть призвести до порушення стабільності теплопостачання споживачів в опалювальний період.

Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Стаття 31. Штрафні санкції, що застосовуються до суб'єктів господарювання за правопорушення у сфері теплопостачання

{Назва статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3830-VI від 06.10.2011 - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Уповноважені органи застосовують до суб'єктів господарювання штрафні санкції:

{Абзац перший частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3830-VI від 06.10.2011 - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

1) за неподання передбаченої законом інформації уповноваженим державним органам або подання завідомо недостовірної інформації - у розмірі до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Пункт 1 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3830-VI від 06.10.2011 - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

2) за невиконання (ухилення від виконання) або несвоєчасне виконання рішень чи приписів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері енергозбереження, або центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузі теплопостачання, або національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, - у розмірі до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Пункт 2 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3830-VI від 06.10.2011 - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного

нагляду в системі центральних органів виконавчої влади; із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5459-VI від 16.10.2012](#), [№ 1540-VIII від 22.09.2016](#);

3) за перешкоджання або недопущення до систем теплопостачання та теплоспоживання працівників органу державного нагляду або представників теплогенеруючих (теплопостачальних) організацій при виконанні ними службових обов'язків - у розмірі до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Пункт 3 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

4) за порушення ліцензійних умов або діяльність з простроченою ліцензією - до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

5) за необґрунтоване застосування тарифів на виробництво теплової енергії та її транспортування чи постачання або завищення нарахування плати за фактично відпущену теплову енергію споживачу (покупцю) - у розмірі до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

6) за постачання теплової енергії, параметри якої не відповідають затвердженим нормативам на теплову енергію, умовам договору купівлі-продажу, що зафіксовано представниками теплопостачальної (теплогенеруючої) організації та споживача у відповідному акті, - у розмірі до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; після трьох таких порушень постачальник теплової енергії сплачує штраф як за порушення ліцензійних умов;

{Пункт 6 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади; із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

7) за самовільне (несанкціоноване) від'єднання споживача від теплової мережі теплопостачальної (теплогенеруючої) організації до закінчення строку дії договору купівлі-продажу теплової енергії - у розмірі до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

8) за водорозбір з систем опалення через крани та інші пристрої; самовільне підключення до систем опалення без укладання договору купівлі-продажу теплової енергії; роботу з пошкодженими пломбами на вузлах комерційного обліку теплової енергії або їх роботу з простроченим строком метрологічної повірки - у розмірі до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

{Пункт 8 частини першої статті 31 в редакції Закону [№ 2119-VIII від 22.06.2017](#)}

9) за неприєднання власниками теплових мереж до теплової мережі теплогенеруючої установки або споживача теплової енергії, які розташовані на території, закріпленій за власниками в разі виконання ними умов на приєднання, - у розмірі до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

10) за порушення вимог нормативно-правових актів та/або норм і правил щодо забезпечення належного технічного стану теплових, тепловикористальних установок та мереж, а також їх експлуатації - у розмірі від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

{Частину першу статті 31 доповнено пунктом 10 згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводиться в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Відповідальність за порушення інших вимог цього Закону, у тому числі за порушення безперебійного постачання теплової енергії, не пов'язане з дією обставин непереборної сили, що завдало споживачу матеріальних збитків при виконанні ним договірних зобов'язань, визначається згідно із законом.

Справи про накладання штрафів за порушення, визначені цією статтею, розглядаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі теплопостачання, та органами державного регулювання в межах їх компетенції.

{Частина третя статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2479-VI від 09.07.2010](#), [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводится в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади; із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

Суми штрафів, що накладаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі теплопостачання, та органами державного регулювання, перераховуються до Державного бюджету України.

{Частина четверта статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2479-VI від 09.07.2010](#), [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводится в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади; із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

{Частина п'яту статті 31 виключено на підставі Закону [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводится в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

{Частина шосту статті 31 виключено на підставі Закону [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводится в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

{Частина сьому статті 31 виключено на підставі Закону [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводится в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Суб'єкт господарювання повинен сплатити штраф у п'ятнадцятиденний термін із дня отримання постанови про його накладання.

У разі несплати штрафу в зазначений строк він стягується в судовому порядку.

Рішення про накладання штрафу в справах про порушення, передбачені цим Законом, може бути оскаржено в суді.

Штрафні санкції, передбачені частиною першою цієї статті, застосовуються в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

{Статтю 31 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом [№ 3830-VI від 06.10.2011](#) - зміна вводится в дію з дня набрання чинності Указом Президента України про утворення відповідного центрального органу виконавчої влади з державного енергетичного нагляду в системі центральних органів виконавчої влади}

Розділ VII

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Стаття 32. Міжнародне співробітництво у сфері теплопостачання

Суб'єкти діяльності у сфері теплопостачання беруть участь у міжнародному науково-технічному, зовнішньоекономічному, інформаційному та інших формах міжнародного співробітництва відповідно до державних цільових програм, міжнародних договорів України та законодавства України.

Стаття 33. Міжнародні договори України у сфері теплопостачання

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору України.

{Стаття 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5459-VI від 16.10.2012](#)}

Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

{Підпункт 1 пункту 2 розділу VIII втратив чинність на підставі Закону [№ 2019-VIII від 13.04.2017](#)}

{Підпункт 2 пункту 2 розділу VIII втратив чинність на підставі Закону [№ 222-VIII від 02.03.2015](#)}

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та забезпечити розробку нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України	В.ЮЩЕНКО
м. Київ 2 червня 2005 року № 2633-IV	